

L'economia valenciana avui (2/5)

Model econòmic: Florida o Califòrnia?

RAMON TREMOSA I BALCELLS

Departament de teoria econòmica i Càtedra Ramon Trias Fargas d'Economia Catalana
Universitat de Barcelona

Zaplana ha apostat per convertir el País Valencià en la Florida d'Europa, impulsant faraònics projectes com Terra Mítica i la Ciutat de les Ciències i les Arts. El president Camps vol duplicar els camps de golf, mentre els altres sectors productius reben poc suport públic efectiu, com ara la indústria valenciana. Si a la borsa de valors no és bo concentrar totes les compres de títols en un de sol o un sector (teoria de la selecció de cartera), tampoc no és bo que un país s'especialitzi només en un sector: en cas de patir un *xoc asimètric*, una crisi d'un sector econòmic concret, cal que n'hi hagi d'altres que puguin assumir la població aturada.

Així, caldria parlar de Califòrnia: el turisme és el seu primer sector econòmic, però una agricultura mediterrània potent, alguns sectors industrials competitius, una densa xarxa d'universitats amb Berkeley i Standford i una presència forta de noves tecnologies al Silicon Valley en fan la cinquena potència econòmica del món.

Al País Valencià, entre 1995 i 2003 hi ha una pèrdua de pes de l'agricultura i de la indústria en favor del turisme i la construcció [quadre 1]. La indústria valenciana pateix un esgotament que s'accentua el 2001, amb l'euro i la creixent integració als mercats internacionals. Això és degut al predomini dels sectors *madurs* o de demanda feble (intensius en mà d'obra i de salaris baixos), els més exposats a la competència dels països emergents per la seva baixa tecnologia, que en ser molt accessible no és una barrera rellevant d'accés.

Sectors de demanda intermèdia

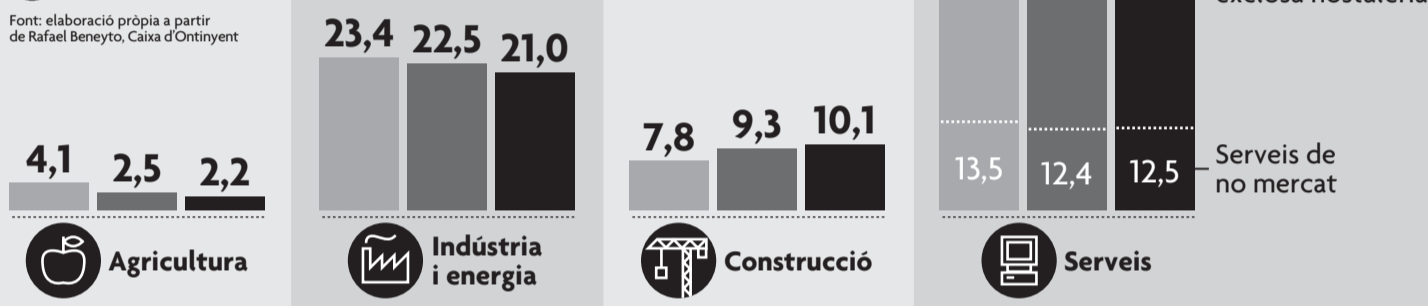
Sectors com alimentació, tèxtil, moble, fusta, joguines, calçat i paper, que representaven el 64% del total industrial l'any 1995, el 2003 només en són el 50%. Els sectors de demanda intermèdia o mitjana, associats a majors nivells de valor afegit, i que al País Valencià comprèn automòbil, maquinària, cautxú i plàstic, eren el 2003 el 40 % de la indústria. I els sectors de demanda forta, els de major productivitat i dels quals al País Valencià només hi ha la química i l'elèctrica, el 10 % restant.

EVOLUCIÓ DELS SECTORS PRODUCTIUS AL PAÍS VALENCIÀ

En percentatge del total

- 1995
- 2001
- 2003

Font: elaboració pròpia a partir de Rafael Beneyto, Caixa d'Ontinyent

BALANÇA COMERCIAL DEL PAÍS VALENCIÀ AMB LA RESTA DEL MÓN

En milions d'euros corrents

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 (gener-abril)
Exportacions de béns (X)	12.287	12.693	13.565	15.209	15.909	16.930	16.756	17.267	5.655
· % sobre el total estatal	13,34	12,87	12,95	12,25	12,26	12,70	12,13	11,79	11,65
· % sobre el PIB valencià	22,38	21,65	21,19	21,73	21,06	21,12	19,64	18,87	n.d.
Importacions de béns (Q)	8.610	9.450	10.580	12.600	13.550	13.974	14.567	16.720	5.873
· % sobre el total estatal	7,98	7,72	7,69	7,47	7,88	8,06	7,92	8,13	8,16
· % sobre el PIB valencià	15,68	16,12	16,53	18,01	17,94	17,43	17,07	18,28	n.d.
Saldo comercial = X-Q	3.677	3.243	2.985	2.609	2.359	2.956	2.189	547	-218
Taxa de cobertura = (X/Q) x 100	142,71	134,32	128,21	120,71	117,41	121,15	115,03	103,27	96,29
PIB	54.894	58.627	64.015	69.980	75.530	80.177	85.313	91.488	n.d.
Grau d'obertura = [(X+Q)/PIB x 100]	38,07	37,77	37,72	39,74	39,00	38,54	36,72	37,15	n.d.

Font: elaboració pròpia a partir de Cambres de Comerç (www.camaras.org)

n.d.: no disponible

ALBERT G.F.

El diferencial negatiu d'inflació amb la UE dificulta les exportacions valencianes a la zona euro, que n'absorbeix dues terceres parts del total, i n'afavoreix les importacions, però ara no es pot devaluar la moneda per recuperar la competitivitat perduda. I l'apreciació de l'euro, que és molt més intensa quan la comparem amb les monedes dels països emergents, castiga les exportacions valencianes fora de la zona euro, alhora que també n'estimula les importacions. La caiguda de les exportacions dels sectors de demanda feble del darrer any és prou significativa: joguines, 21,9 %; il·luminació, 16,5 %; ceràmica decorativa, 15,6 %; calçat, 12,8 %; tèxtil, 8,1%; moble, 6,5%.

Dèficit comercial

Així, per primera vegada en molts anys la balança comercial valenciana, que secularment ha presentat superàvit comercial, mostra en els primers mesos del 2005 dèficit comercial [quadre 2], havent minvat les exportacions en el total estatal del

13,3% de 1997 a l'11,65% del 2005. A mig termini no es preveu una reducció del diferencial d'inflació amb la UE, ja que la major inflació valenciana respon a unes estructures de mercat menys competitives, sobretot en alguns serveis: sense més competència efectiva en molts serveis bàsics hi haurà més inflació. I també l'euro serà una moneda forta, en presentar el compte corrent de la balança de pagaments de la zona euro continuats superàvits: si no hi ha diferències significatives de tipus d'interès amb els EUA que facin sortir capitals europeus vers aquell país, l'euro se seguirà apreciant a llarg termini. Això, però, afavoreix els països i les empreses europees amb capacitat d'exportar capitals fora de la zona euro, al fer les compres d'actius físics i financers més assequibles.

També el sector turístic valencià de sol i platja ha de preguntar-se què farà el dia en què, per exemple, Tunísia tingui aeroports, hospitals, hotels i discoteques com les de Benidorm. Un turista europeu que voli des

d'Hamburg només té 20 minuts més d'avió per situar-se al sud de la Mediterrània i trobarà més oferta de sol i platja cada cop més atractiva fora de la zona euro. Així, és intel·ligent l'estratègia dels grups hotelers mallorquins, que ja estan omplint d'hotels aquesta costa i altres destins emergents, tot aprofitant l'euro fort i el baix tipus d'interès europeu per endeutar-se i invertir a l'exterior.

Tot resumint, pel que fa a l'evolució sectorial l'economia valenciana camina acceleradament cap a un model econòmic de duocultiu (construcció i turisme), fins al punt que aquests dos sectors capten el capital que hauria d'estar dedicant-se a la modernització de la indústria i de l'agricultura valencianes. Caldria, però, mantenir la riquesa que suposa l'equilibri sectorial que sempre ha caracteritzat l'economia del País Valencià.